

Oksana V. NARUSHEVYCH-VASYLIEVA,

PhD (Candidate of Philological Sciences), Associate Professor of the Department of Ukrainian studies and linguodidactics, Odessa National Academy of Food Technologies; 112 Kanatna str., 65039, Odessa, Ukraine; tel.: +38 098 3982440; e-mail: ukrvov2012@yandex.ua; ORCID ID: 0000-0002-5230-0019

PRINCIPLES OF COMPILING «CONSOLIDATED GLOSSARY OF FOOD INDUSTRY TERMS»

Summary. The need to introduce the food industry (FI) terminology as an integrated system and show the overall picture of its functioning in the Ukrainian language determines the urgency of compiling a «Consolidated Glossary of Food Industry Terms». Each FI term in the proposed Ukrainian-Russian glossary has been defined according to the source of its recording. The glossary will also include terminological units that have never been recorded in any explanatory dictionary earlier. The chosen alphabetic-cluster presentation of the material makes it possible to reveal the systemic connections between terms and concepts of FI field.

This article describes the macro- and micro-composition, purpose and principles of the glossary compilation, grounds the source base, particularises the structure of the entries and develops a reference system. The glossary is structured so that it can be used to work out a FI terminology database in the form of information storage and retrieval system for a registered Ukrainian-language term indicating all professional sources of its recording.

The glossary will be useful for scientists who study specialised vocabulary of the modern Ukrainian language, for everyone who is connected with the FI sphere and aims to increase their level of professional language competence — teachers, postgraduate students, students of higher educational institutions and food industry experts.

Key words: term, terminology, terminological dictionary, dictionary macro-composition, dictionary micro-composition, food industry.

Статтю отримано 07.05.2016 р.

УДК 811.161.2'373.4:531.111:821.161.2-1 О. Гончар

НЕМИРОВСЬКА Олександра Федорівна,

кандидат філологічних наук, доцент кафедри української філології і методики навчання фахових дисциплін Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського; Одеса; Україна; тел.: +38(048)7169613; моб.: +38 (048) 7060843; +38 067 9681993; e-mail: layma-59@mail.ru; ORCID ID: 0000-0001-9638-152X

ЛОКАЛЬНО-ТЕМПОРАЛЬНА ЛЕКСИЧНА ПАРАДИГМА У «ФРОНТОВИХ ПОЕЗІЯХ» О. Т. ГОНЧАРА

Анотація. *Метою* дослідження є вивчення ролі локально-темпоральної лексичної парадигми у «Фронтівих поезіях» О. Т. Гончара. *Предметом* аналізу є функціональне навантаження, особливості уживання, стилістичні конотації, експресивний, образний потенціал, варіативність компонентів часопросторової лексичної парадигми. Уживання тих чи інших лексем залежить від тематики твору, авторського задуму, що й зумовлює функціонування певних лексем, організацію особливостей цього лексичного пласту. Використання кожної лексеми є чітко продуманим, кожна з них ілюструє широкий спектр образних трансформацій, а також тісну взаємодію з іншими лінгвістичними й екстралінгвістичними факторами. *Результати* семантичного аналізу локально-темпоральної лексичної парадигми свідчать про наявність значного конотативного потенціалу з активованим стилістичним, експресивним компонентом практично у кожній з лексем, що максимально поглиблює його узуальне значення. Встановлено діапазон, насиченість і перспективи образних трансформацій, залежність компонентів парадигми не лише від лінгвоментальних стратегій автора, а й від екстралінгвістичних факторів. Основний *висновок* полягає в тому, що часопросторова лексична парадигма виконує текстоутворюючу, характеристичну, хронотопічну, експресивну, виразову функції, сприяє розкриттю підтексту й авторської концепції.

Ключові слова: часопросторова лексика, художній час, художній простір, художній хронотоп, Олесь Гончар.

Постановка проблеми. Час і простір — дві сторони буття людини, невіддільні одна від одної і пов'язані спільною функцією в літературно-художньому творі (ЛХТ). Більшість дослідників поєднує художній час і художній простір в єдине поняття — художній хронотоп, що є одним із складових компонентів ЛХТ. Він містить у своєму складі як онімну лексику (топонімію і хрононімію), так і різноманітні апелятивні засоби на позначення художнього часу і простору. «Часово-просторові категорії в художньому творі постають як певна точка зору, виражаються через систему засобів, нерозривно пов'язаних з авторськими естетичними засадами. Зображення

часу і простору пов'язане зі змістом твору, підпорядковане йому, і разом з тим є своєрідною характеристикою індивідуального стилю письменника» [4, с. 1].

Текстова єдність, цілісність, довершеність починається саме із хронотопу, і саме він впливає на вибір письменником різноманітних прийомів зображення дійсності. Визначивши свій художній світ, митець вибудовує всю художньо-образну площину, поєднуючи або контрастно протиставляючи час і простір у різних сюжетних колізіях, системі образів, висловленні ідейного задуму твору. Вивчення художнього хронотопу дозволяє осмислити світоглядні позиції автора, чия творчість є, по суті, зверненням до сучасників і нащадків. Проте вивчення часопросторових параметрів ЛХТ взагалі і поетичних творів зокрема лише розпочинається — сьогодні існують лише окремі літературознавчі (Л. Андрущенко, І. Богданова, Л. Дзіковська, О. Маланій, С. Скиба) і мовознавчі (Ю. Дем'янова, М. Дудорова, Л. Мірошник) дослідження. Крім того, майже недослідженою з точки зору мовностилістичних особливостей залишаються поезії О. Т. Гончара, які становлять досить оригінальну частину творчого доробку митця, що зумовлює **актуальність** представленої розвідки.

Отже, **темою** пропонованої статті є часопросторова парадигма в поетичному контексті. **Матеріалом** дослідження послужив цикл «Фронтів поезії» О. Т. Гончара, **предметом** — лексичні і стилістичні засоби побудови художнього хронотопу як наскрізного чинника авторського світобачення. **Мета** нашої розвідки — виявлення й опис мовностилістичних засобів утворення часопросторової домінанти у контексті поезій О. Т. Гончара.

Виклад основного матеріалу. Робота майстра українського слова над мовою своїх творів становить для дослідників неабиякий інтерес. Незважаючи на невеликий обсяг, цикл «Фронтів поезії» відзначається глибиною думки, вираженістю кожного слова, відточеністю структури, що відповідає самій суті поезії як одвічної сповіді душі поета. Мовно-образні форми поетичного стилю О. Гончара містять значну емотивну насиченість, пронизують наскрізними зв'язками весь цикл, надаючи йому тим самим неподільної цілісності, закінченості, а час і простір стають засобами вираження стану душі поета-борця.

Часопросторова парадигма у контексті циклу утворюється за участю різноманітних мовних засобів. Перш за все, це заголовки поезій, що вибудовують експліцитну часопросторову маркованість: «*Над Бугом*» [3, с. 28], «*Думи про Батьківщину*» [3, с. 30], «*Мене війна веде все далі*» [3, с. 31], «*Ніч у Карпатах*» [3, с. 32], «*Трансільванський марш*» [3, с. 33], «*В гори*» [3, с. 34], «*Спека в горах*» [3, с. 35], «*Гірський етюд*» [3, с. 36], «*Плацдарм*» [3, с. 38], «*Без краю топки болота*» [3, с. 39], «*В королівському палаці*» [3, с. 44].

Імпліцитними з т. з. художнього хронотопу є заголовки поезій, пов'язаних зі спогадами про Батьківщину, душевним станом автора і жорсткими реаліями війни; вони утворюють виразну стилістичну експресію: «*Атака*» [3, с. 26], «*Віхола*» [3, с. 27], «*Моя ти зоре...*» [3, с. 29], «*Землячка*» [3, с. 37], «*Танкіст*» [3, с. 40], «*Брати*» [3, с. 42], «*Солдатська гордість*» [3, с. 45], «*На золотих парусах*» [3, с. 46], «*Знамено полку*» [3, с. 47].

Яскраву національну забарвленість утворюють заголовки «*Словацький партизан*» [3, с. 43] і «*Слово про Мате Залку*» [3, с. 41], що теж співвідносяться з конкретним часом і простором. Перший заголовок створює перспекцію подальшої оповіді про героїзм безіменного словацького партизана, який навіть перед обличчям страти зберігає мужність і незламність. Другий заголовок є своєрідною алюзією, що передбачає наявність фонових знань [2, с. 103], у цьому випадку — про угорського письменника-комуніста *Мате Залку*, «*генерала Лукача*», що загинув смертю хоробрих в Іспанії [6, с. 746].

Отже, всі заголовки гармонійно співвідносяться з назвою усього циклу — «Фронтів поезії», що відразу репрезентує його тематику, викликає певні асоціації, пов'язані з конкретним (воєнним) часом і простором; водночас кожен із заголовків постає перед читачем як своєрідний ініціальний знак, де «у концентрованому вигляді закодована концептуальна інформація» [5, с. 103] окремого поетичного тексту.

Провідними компонентами просторової парадигми в контексті досліджуваних поезій виступають топоніми, у більшості своїй пов'язані з місцями, де воював О. Гончар, і спогадами про рідний край. Вони представлені такими розрядами:

1) хороніми — *Україна / Вкраїна* [3, с. 30, 37, 47]; *Словаччина* [3, с. 43]; *Іспанія* [3, с. 41]; *Батьківщина* [3, с. 35]; 2) ойконіми (астіоніми) — *Москва, Мадрид* [3, с. 41]; *Буда* [3, с. 44]; 3) гідроніми — *Буг* [3, с. 28]; *Дніпро* [3, с. 29, 35]; *Дунай* [3, с. 35]; *Прут* [3, с. 30]; *Тиса* [3, с. 41]; 4) оронім — *Карпати* [3, с. 29, 30].

Саме топоніми, що чітко розподіляються за двома опозиційними «підпросторами» — *батьківщиною* й *чужиною*, — є найчіткішим засобом локалізації місця дії; у досліджуваній збірці вони підсилюють реальність у зображенні фронтівих подій, створюють певну документальність.

Наступним чинником побудови художнього простору в циклі поезій є відносна локалізованість, що представлена набагато ширше і виражається апелятивними лексемами і словосполученнями; як і топоніми, синоніми-апелятиви у контексті є чітко розподіленими за локальною ознакою і також пов'язані з дорогами війни і спогадами автора; причому лексеми

і словосполучення, що позначають *чужину*, зустрічаються майже вдвічі більше порівняно із лексемами, пов'язаними із *рідним краєм*:

1) чужі краї: *тут* [3, с. 28, 30]; *округа* [3, с. 26]; *ріка* [3, с. 38]; *плац, палац, зали оці* [3, с. 44]; *дерев'яна гірська хатина* [3, с. 36]; *ця земля* [3, с. 38]; *тихі оці озера* [3, с. 41]; *топкі болота, пагубні озерця* [3, с. 39]; *ліс багрянний* [3, с. 46]; *цей край невеселий* [3, с. 42]; *країна скеляста, країна убога* [3, с. 37]; *чужа сторона* [3, с. 32]; *чужий порт* [3, с. 42–2]; *далекі міста* [3, с. 43]; *простори чужих земель* [3, с. 31]; *несходимі краї* [3, с. 38]; *гори* [3, с. 34–2, 35], *ці гори* [3, с. 32], *гори оці* [3, с. 41]; *чужі гори* [3, с. 33]; *ці гори чужі* [3, с. 37]; *гори ці самотні, гори високі* [3, с. 37]; *румунські гори* [3, с. 29]; *гори стрімкі та ліси* [3, с. 46]; *в горах* [3, с. 41]; *кряжі гірські* [3, с. 46]; *серед потрісканих скал* [3, с. 41];

2) батьківщина: *там* [3, с. 32]; *батьківщина* [3, с. 35–2]; *моя земля, рідна земля* [3, с. 32]; *своя земля* [3, с. 42]; *земля далека і свята* [3, с. 42]; *рідна даль* [3, с. 31]; *той край, мій сонячний край* [3, с. 30]; *моя держава* [3, с. 46]; *степ* [3, с. 34]; *стеги* [3, с. 27, 30], *рідні стеги* [3, с. 37]; *стеги ці* [3, с. 41]; *міста; прекрасні міста* [3, с. 40]; *вільна зелена рівнина* [3, с. 34]; *схід* [3, с. 29, 32]; *домівка моя* [3, с. 32], *рідний дім* [3, с. 31].

Ця локальна опозиція створює наскрізний стилістичний ефект, що пронизує весь цикл, відбиваючи почуття й душевний стан автора, який, крокуючи дорогами війни, з тугою і болем згадує рідний край.

Окрему групу складають лексеми, які, сполучаючись у контексті з різними мовними засобами, утворюють наскрізний образ *дороги*. Вони мають різну локальну маркованість, позначаючи як рідні, так і чужі дороги: *моя тропа; курява доріг* [3, с. 32]; *в чужі гори нам дорога* [3, с. 33]; *траси, мощені вогнем* [3, с. 39]; *шляхів нестямних курява* [3, с. 47]. Хронотоп *дороги* поєднує всі поезії циклу, створюючи трагічний, болісний образ *воєнних доріг*, опалених вогнем і стражданням.

Часові показники у контексті циклу узгоджуються з його тематикою, а також картиною світу, що її змальовує автор. «Час і простір поетові (...) дуже помітно «диктує» свої форми, ознаки і навіть функції» [1, с. 227]. Поезія «протривить зображенню подій, чітко локалізованих на різних ділянках часового поля і не втягнутих до епіцентру» переживань автора («в даний, конкретний момент» [7, с. 152]. Отже, відносність часової локалізації, як і просторової, здебільшого є закономірною в поетичному тексті, і у досліджуваному циклі поезій функції часових показників виконує апелювативна лексика, що утворює виразну темпоральну парадигму. Нами виявлено наступні види часового визначення: 1) датування за частинами доби: *ніч* [3, с. 32, 41]; *ніч глуха* [3, с. 45], *вночі* [3, с. 31, 38]; 2) датування за сезонами, місяцями: *весна* [3, с. 29]; *осінь* [3, с. 46]; 3) позначення власне темпоральності (теперішній, минулий, майбутній час): *сьогодні* [3, с. 37]; *тепер* [3, с. 41]; *давно* [3, с. 47]; 4) датування за годинами, хвилинами, точкове датування: *мить* [3, с. 40]; *в цей миг* [3, с. 43]; *кілька хвилини; в бурю й негоду; в найтяжчу пору* [3, с. 45]; 5) позначення повторюваності, тривалості дії в часі: *щодень; кожен раз* [3, с. 28]; *завжди* [3, с. 29]; *щодня* [3, с. 30]; *сторіччя* [3, с. 32]; *століття* [3, с. 39]; *цїлі століття* [3, с. 36]; *день і ніч* [3, с. 33]; *знову* [3, с. 44–2]; 6) неозначене датування: *коли* [3, с. 26].

Слід звернути увагу на те, що окремі поезії (5 із 22) взагалі не містять темпоральних показників. На нашу думку, це пов'язане з особливою увагою автора до художнього простору, в якому відбуваються події («*В гори*» [3, с. 34]; «*Спека в горах*» [3, с. 35]; «*В королівському палаці*» [3, с. 44]); з природними явищами в цьому просторі («*Віхола*» [3, с. 27]); з виразною контекстною опозицією рідна земля — чужина («*Брати*» [3, с. 42]). А у вірші «*Солдатецька гордість*» [3, с. 45], навпаки, спостерігається закономірна підсилена увага до художнього часу — автор підкреслює мужність радянських солдат, що відпочивали *кілька хвилин на ходу*, та *глухою нічю, в бурю й негоду, в найтяжчу пору* женуть по дорогам Європи *прокляту орду* фашистів.

Часопросторова парадигма у контексті збірки тісно пов'язана з усіма рівнями художності та ідейною спрямованістю, переживаннями і настроєм автора-героя, його вболіваннями над стражданнями рідного краю, загибеллю товаришів-однополчан, тугою за Батьківщиною. Поезії демонструють майстерне володіння О. Гончара виразальними засобами — у контексті циклу ми зустрічаємо різні компоненти хронотопу у складі різноманітних фігур і тропів:

1) антитеза: «*Мене війна веде все далі просторами чужих земель (...)* Я наче відкриваю двері у рідний дім, у рідну даль» [3, с. 31]; «*Моя ти зоре, румунські гори стоять кругом, кругом, а думи вільні, а думи хвильні літають десь поза Дніпром*» [3, с. 29]; «*мій сонячний краю, ти сніхся мені і тут, серцем щодня я літаю до тебе за бистрий Прут*» [3, с. 30]; «*гори зімкнулись, як вежі тяжкі (...)* а хочеться *степу*. Скоріше б із *гір* на вольну зелену *рівнину!*» [3, с. 34]; «*... у горах високих (...)* як видиво *рідних степів*» [3, с. 37];

2) анафора: «*Батьківщино, для нас підійми чорну хмару далеку (...)* *Батьківщино, зда-лека пошми, хоч у хмарах, вологи*» [3, с. 35]; «*Без краю топкі болота, без краю пагубні озерця*» [3, с. 39];

3) анепіфора (кільце) у поєднанні з повторами: «*Красива ніч, велика ніч, як марево сторіч (...)* Висока ніч, велика ніч, як марево сторіч» [3, с. 32]; «*Свою землю далеку, святу не забудем до згуби. Як матроси в чужому порту, ми тримаємось купи (...)* Тим-то й землю далеку, святу не забудем до згуби. Як матроси в чужому порту, ми тримаємось купи» [3, с. 42];

4) повтор: «*Я знов у Буді, я знов у палаці*» [3, с. 44];

5) градація: «*...земля далека, свята*» [3, с. 42];

6) риторичні звороти — а) запитання: «*І спитається осінь: хто це по горах стрімких та лісах пролітає, прострілений сонцем на золотих парусах?*» [3, с. 46]; б) звертання: «*Ой широко розлився ти, Буже...*» [3, с. 28]; «*Здрастуй, мій сонячний краю*» [3, с. 30].

Отже, найбільш поширеним у збірці є прийом антитези, що стосується домінуючої опозиції всього циклу (*батьківщина — чужина*), і сприяє правдивому відображенню душевного стану, мрій і сподівань героя — автора.

Та особливо виразною часопросторовою і стилістичною маркованістю відзначається поезія «*Слово про Мате Залку*» [3, с. 41]. Вірш побудовано у формі розгорнутого риторичного запитання, і просторово-часові параметри є надзвичайно розширеними. Це славне минуле національного героя угорського народу, що провів дитинство і юність *у горах оцих до хмар, серед тихих оцих озер*, а потім змушений був емігрувати до СРСР, і його мужній голос долітав до земляків із *Москви*. Далі — *Іспанія*, де славний (...) син-генерал виявив надзвичайну мужність і згас серед *потрісканих скал*. Проте й зараз славний *Лукач*, який загинув за *Мадрид*, іде разом зі своїм народом дорогами війни. У контексті вірша минуле поєднується з сучасним, а різні просторові координати утворюють мовби трикутник *Угорщина — Москва — Іспанія (Мадрид)*, причому локальне поле *Угорщини* вибудовується за допомогою апелювативних локальних маркерів і етноніма *модяр*. Зазначений трикутник надає яскравого героїчного серпанку життєвому шляху видатного угорця-патріота; автор підкреслює, що герої не вмирають — вони продовжують своє мужнє життя у пам'яті нащадків.

Висновки. Таким чином, здійснений аналіз засобів утворення локально-темпоральної лексичної парадигми у контексті циклу «Фронтові поезії» О. Т. Гончара дозволяє дійти висновку про значну роль часопросторових параметрів у поетичному тексті. Художній час і художній простір є засобом відбиття внутрішнього стану автора, засобом розкриття творчого кредо митця, завдяки чому «Фронтіві поезії» є досить яскравим відбитком воєнного минулого, що безпосередньо збігається з певними віхами життєвого і творчого шляху О. Т. Гончара.

Література

1. Андрущенко Л. А. Простір — поезія — час / Л. А. Андрущенко // Література. Фольклор. Проблеми поетики : зб. наук. праць. — Вип. 10. — К. — Одеса, 2002. — С. 223–227.
2. Бойко Л. В. Фоновые знания и проблемы обучения интерпретации текста / Л. В. Бойко, К. А. Горшкова, Н. Г. Шевченко // Мова : науково-теоретичний часопис з мовознавства. — № 1–2. — Одеса : ОДУ, 1995. — С. 102–106.
3. Гончар О. Т. Твори : у 7 т. / О. Т. Гончар. — К. : Дніпро, 1987. — Т. 1. — 550 с.
4. Приходько Л. А. Художній час і художній простір в поезії : автореф. дис. ... канд. філол. н. / Л. А. Приходько. — Кіровоград, 2004. — 19 с.
5. Скиба С. М. Художній час і художній простір в поезії Лесі Українки : автореф. дис. ... канд. філол. н. / С. М. Скиба. — Кіровоград, 1998. — 20 с.
6. *Український радянський енциклопедичний словник* : у 3 т. — К. : АН УРСР, 1966. — Т. 1. — 856 с.
7. Чередниченко И. В. Художественная специфика временных отношений в литературном произведении / И. В. Чередниченко // Контекст–1987 : Литературно-критические исследования. — М. : Наука, 1988. — С. 140–144.

References

1. Andrushchenko, L. A. (2002), «The Space — Poetry — Time», *Literature. Folklore. The problems of poetics: collection of scientific works* [«Prostir–poezija–chas», *Literatura. Folklor. Problemy poetyky* : zb. nauk. prac], Kyiv–Odessa, vol. 10, pp. 223–227.
2. Bojko, L. V., Gorshkova, K. A., Shevchenko, N. G. (1995), «The background erudition and the problems of instruction of the text interpretation», *Language* [«Phonovyje znaniya i problemy obuchenija interpretacii teksta», *Mova*], ODU, Odessa, No 1–2, pp. 102–106.
3. Honchar, O. (1987), *The works : in 7th vol.* [Tvory : u 7 t.], Dnipro, Kyiv, vol. 1, 550 p.
4. Pryhod'ko, L. A. (2004), *The belles-lettres time and belles-lettres space : Author's thesis* [Hudoznij chas i chudoznij prostir v poezii : avtoref. dys ... kand. philol. nauk], Kirovograd, 19 p.
5. Skyba, S. M. (1998), *The belles-lettres time and belles-lettres space in Lessia Ukrainka's poetry : Author's thesis* [Khudoznij chas i chudoznij prostir v poezii Lesi Ukrainky : avtoref. dys ... kand. philol. nauk], Kirovograd, 20 p.

6. *The Ukrainian Soviet Encyclopedic Vocabulary : in 3 vol.* (1966) [*Ukrains'kyj radians'kyj encyklopedychnyj slovnyk*], Kyiv, vol. 1, 856 p.

7. Cherednichenko, I. V. (1988), «The specificity of time relations in the belles-lettres», *Context—1987 : The literary scientific researches* [«Khudozhestvennaja specyfika vremennykh otnoshenij v literaturnom proizvedenii», *Context—1987 : Literaturno-kritichskije issledovania*], Moscow, pp. 140–144.

НЕМИРОВСКАЯ Александра Фёдоровна,

кандидат филологических наук, доцент кафедры украинской филологии и методики преподавания специальных дисциплин Южноукраинского национального педагогического университета имени К. Д. Ушинского; ул. Старопортофранковская, 26, Одесса, 65029, Украина; тел.: +38(048)7169613; моб.: +38(048)7060843; +38 067 9681993; e-mail: layma-59@mail.ru; ORCID ID: 0000-0001-9638-152X

**ЛОКАЛЬНО-ТЕМПОРАЛЬНАЯ ЛЕКСИЧЕСКАЯ ПАРАДИГМА ВО «ФРОНТОВЫХ ПОЭЗИЯХ»
О. Т. ГОНЧАРА**

Аннотация. *Цель* исследования — изучение локально-темпоральной лексической парадигмы во «Фронтных поэзиях» О. Т. Гончара. *Предметом* анализа является функциональная нагрузка, особенности функционирования, стилистические коннотации, экспрессивный, образный потенциал, вариативность компонентов пространственно-временной лексической парадигмы. Употребление тех или иных лексем зависит от тематики произведения, авторского замысла, что и обуславливает функционирование определённых лексем, организацию особенностей данного лексического пласта. Использование каждой лексемы чётко продумано автором, и каждая из них иллюстрирует широкий спектр образных трансформаций, а также тесное взаимодействие с иными лингвистическими и экстралингвистическими факторами. *Результаты* семантического анализа пространственно-временной лексической парадигмы свидетельствуют о наличии значительного коннотативного потенциала с активированным стилистическим экспрессивным компонентом практически у каждой лексемы, максимально углубляющим её узуальное значение. Установлен диапазон, насыщенность и перспективы образных трансформаций, зависимость компонентов парадигмы не только от лингвентальных стратегий автора, но и от экстралингвистических факторов. Основной *вывод* заключается в том, что пространственно-временная парадигма выполняет текстообразующую, характеризующую, хронотопическую, экспрессивную, выразительную функции, способствует раскрытию подтекста и авторской концепции.

Ключевые слова: пространственно-временная лексика, художественное время, художественное пространство, художественный хронотоп, Олесь Гончар.

Alexandra F. NIEMIROVSKAJA

PhD, Candidate of Philological Sciences, Associate Professor at the Chair of Ukrainian Philology and methods of teaching of special subjects, South-Ukrainian K. D. Ushynskiy National University; 26 Staroportofrankovskaja str., Odessa, 65029, Ukraine; tel.: +38(048)7169613; mob.: +38(048)7060843; +38 067 9681993; e-mail: layma-59@mail.ru; ORCID ID: 0000-0001-9638-152X

**THE LOCAL AND THE TEMPORAL LEXICAL PARADIGM IN «THE WAR POETRY»
BY OLES' HONCHAR**

Summary. The article studies the local and the temporal lexis paradigm in «The war poetry» by O. Honchar. There are analyzed the artistic functions, peculiarities of usage, the stylistic connotations, the expression and the potential, the variation of the local and the temporal lexis paradigm in the poetry. The usage of the paradigm first of all depends on the contents and the theme of the belle-lettre, the author's idea that leads to certain functioning of the local and the temporal lexis paradigm, the organization of peculiarities of the paradigm in the poetry. The using of each lexeme well thought out by the author, and every lexeme illustrates the wide range of imaginative transformations, as well as close interaction with other lingual and extralingual factors. The study establishes the frequency dynamics and paradigm scope amplitude depend on linguistic and extralinguistic factors. The figurative potential of each of the lexeme used by the author was described in this article with figurative transformations and symbolism being the most frequent. The dynamics and the amplitude of the paradigm preferences in his every collection and his creative activity on the whole were determined. Being bright, significant and active indicators of the specific nature of O. Honchar's writing, the lexemes reveal the subtext and the author's conception.

Key words: the local lexemes, the temporal lexemes, the temper fiction, the local fiction, the chronotope fiction, Oles' Honchar.

Статтю отримано 19.04.2016 р.